

Sygn. akt III CO 745/22

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie ze skargi B. H.
z udziałem Skarbu Państwa-Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej
Polskiej, E. G., K. D., B. W. i A. M.
o wznowienie postępowania w sprawie I C 1126/18,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 września 2022 r.,
na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Łodzi
o przekazanie sprawy II C 1091/21 do rozpoznania
innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 21 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Łodzi wystąpił na podstawie art. 44¹ k.p.c. do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego, wskazując, że pozwany w sprawie są m.in. sędziowie Sądu Apelacyjnego w Łodzi, nadrzędnego nad Sądem wnioskującym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44¹ k.p.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli

wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (§ 1). O przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2). Przepis ten dotyczy takich okoliczności, które mogą skutkować powstaniem rzeczywistego wpływu na swobodę orzekania w ramach danego sądu lub stwarzać obiektywnie uzasadnione bądź usprawiedliwione przekonanie o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy bezstronnie. Chodzi o przeszkody dotyczące danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości, a nie przeszkody odnoszące się do poszczególnego sędziego, gdyż w tym przypadku do rozwiązania zaistniałych wątpliwości służy instytucja wyłączenia sędziego od orzekania w danej sprawie.

Należy przy tym mieć na uwadze, że w art. 44¹ k.p.c. został wprowadzony wyjątek od konstytucyjnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) i kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy. Z tej przyczyny art. 44¹ k.p.c. powinien być interpretowany ściśle (zob.: postanowienia Sądu Najwyższego z: 5 marca 2020 r., IV CO 44/20, 15 maja 2020 r., II CO 106/20, 10 września 2020 r., II CO 203/20, 28 września 2021 r., II CO 72/21, z 20 kwietnia 2022 r., t III CO 365/22, z 12 maja 2022 r., CO 447/22, z 17 maja 2022 r., III CO 526/22). Do przekazania sprawy do innego sądu może zatem dojść jedynie w razie powstania takich okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, które świadczą jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości.

Przedstawione przez Sąd Okręgowy powody, mające przemawiać za zastosowaniem w sprawie art. 44¹ § 1 k.p.c., nie dają podstaw do oceny, że rozpoznanie sprawy przez Sądy Okręgowe w Łodzi wiązałoby się z negatywnymi konsekwencjami, o których mowa w art. 44¹ § 1 k.p.c.. Sąd Okręgowy nie wskazał przy tym przekonujących argumentów przemawiających za tym, że fakt pozwania sędziów Sądu Apelacyjnego w Łodzi może negatywnie wpłynąć na społeczne postrzeganie Sądu wnioskującego jako organu bezstronnego.

Kwestia musi być przy tym oceniana przez pryzmat konstytucyjnej zasady niezawisłości sędziowskiej, zgodnie z którą sędzia rozstrzygając sprawę podlega

wyłącznie Konstytucji i ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji RP), nie podlega żadnym naciskom i żadnym zależnościom z zewnątrz. Jednym z atrybutów niezawisłości sędziowskiej, wskazanym przez Trybunał Konstytucyjny, jest samodzielność sędziego wobec władz i innych organów sądowych (wyrok z dnia 24 czerwca 1998 r. sygn. K. 3/98, OTK ZU 4/1998, s. 334). Dbłość o zachowanie niezawisłości jest obowiązkiem każdego sędziego.

Okoliczność, że w sprawie pozwanymi są m.in. sędziowie sądu nadzrędnego (Sądu Apelacyjnego w Łodzi) powoduje jedynie, że w przyszłości w sprawie może się zrealizować się hipoteza art. art. 44¹ § 1 k.p.c., co uzasadni wystąpienie przez Sąd Apelacyjny w Łodzi z analogicznym wnioskiem. Ocena tej kwestii jest jednak przedwczesna.

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. odmówił przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

[as]